

leeftijd 60

opleiding HAS, WUR Agrarische Economie

carrière sinds 1988 werkzaam bij Flynth

functie sinds 2000 directeur Agro Advies Flynth

nevenfuncties: projectleider Praktijkcijfers, voorzitter Vereniging

van Accountants- en Belastingadviesbureaus, bestuurslid NRM,

bestuurslid EDI-Circle, bestuurslid Agro-Connect

Het geweten van Flynth neemt afscheid

Als er een landbouwsector is met perspectief, dan is het de melkveehouderij, zo vertelt Jan Breembroek. De directeur Agro Advies bij Flynth gaat met pensioen. Hij zag boeren met werkhandsen veranderen in administratief sterke ondernemers.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

Jan Breembroek is net jarig geweest. Collega's schudden hem de hand bij de koffieautomaat, slingers hangen in zijn kantoor. De leeftijd van zestig jaar is voor de directeur Agro Advies bij accountantskantoor Flynth een mooi moment om afscheid te nemen van de wereld die ruim dertig jaar draaide om agrarische cijfers en wetgeving. Wellicht komt er nog eens een tijdelijke opdracht voorbij waar Breembroek enthousiast zijn tanden in wil zetten, maar voor nu is het genoeg. 'Ik heb thuis altijd gezegd dat ik op mijn zestigste zou stoppen. Ik heb besloten om me aan mijn eigen woorden te houden.' Jan Breembroek glimlacht. Met plezier overdenkt hij zijn carrière, die in 1987 begon met een stage bij het toenmalige Gibo-kantoor in Arnhem. Hij mocht er na zijn studie blijven; zijn interesse in economie en landbouw was gewekt. 'Ik was vroeger vaak op de gemengde bedrijven van familie, maar ik ben geen boerenzoon. Dat heeft dikwijls voordelen opgeleverd; ik snap de sector, maar ik kan ook bij gecompliceerde onderwerpen afstand nemen. Dat is wel eens nodig om je niet mee te laten slepen door emoties.' Het beschouwende karakter typeert Breembroek en hij werd passend wel eens 'het geweten van Flynth' genoemd.

Interesse in duurzame landbouw

Jan Breembroek was zijn eerste jaren betrokken bij nationale projecten om de bedrijfseconomische boekhouding te digitaliseren. 'Kengetallen definiëren bijvoorbeeld. Dat klinkt simpel,

maar het is wel belangrijk dat we allemaal dezelfde definitie hanteren voor bijvoorbeeld een koe, een arbeidsuur of de net-towinst.' Deze standardeenheden werden vastgelegd en hele computerprogramma's in de accountantswereld, de zogenaamde EDI-bundels, zijn erop gebaseerd.

Breembroek ging vervolgens aan de slag met het ontwikkelen van een landelijk systeem voor de registratie van mineralenstromen, het zogenaamde Minas. 'Ik heb de combinatie landbouw-economie en duurzaamheid altijd leuk gevonden', legt Breembroek uit. 'Vooral omdat duidelijk werd dat er vanuit de maatschappij druk ontstond in de richting van duurzame productie. De "license to produce" was geen automatisme meer. In 1988 kwamen de eerste bemestingsnormen: 350 kilo fosfaat voor maisland, 250 voor grasland. Een gift van 400 kilo zuivere stikstof uit kunstmest per hectare was heel normaal. Maar toen al kon je op je vingers natellen dat de mineralenverliezen enorm waren. Ik bedacht me dat ik met cijfers en goede uitleg wellicht een gedachteverandering teweeg kon brengen om de sector te helpen bij het verduurzamen.'

In 2000 werd Breembroek directeur Agro Advies, een functie waarin hij verantwoordelijk was voor productontwikkeling en kwaliteitscontrole. Breembroek werd door Flynth (in 2012 samengegaan met de Gibo Groep) regelmatig naar voren geschoven als woordvoerder, vooral als het over inhoudelijke onderwerpen ging. Daarin kwam zijn kundigheid en gevoel voor goede communicatie naar voren. 'Ik wilde cijfers duiden,

goed toelichten. Maar ik onthield me vaak van een mening. Een accountant is geen belangenbehartiger.'

Soms werd er juist wel bewust een statement gemaakt. 'Dat we als Flynn het weideconvenant zouden ondertekenen, dat stond voor mij meteen vast. Maar dat heeft intern wel de nodige discussie losgemaakt', zo kijkt Breembroek terug. Bedrijven die het weideconvenant ondertekenen, onderschrijven het belang van weidegang en stimuleren melkveehouders om te gaan weiden. 'In ons team hadden diverse adviseurs de opvatting dat we met het ondertekenen aan toonden dat we tegen bedrijven zijn die niet weiden. Dat zou klanten kunnen kosten. Maar in mijn ogen is het weideconvenant niet tegen opstallers, maar is het er juist om weidegang te stimuleren.'

Weidegang maak sector zichtbaar

Breembroek vouwt zijn handen achter het hoofd wanneer hij behoedzaam vervolgt: 'Maatschappelijke acceptatie is randvoorwaarde nummer één om koeien te kunnen blijven melken. Maar er dreigde een negatief beeld van de melkvee-sector te ontstaan door groeiende bedrijven en steeds minder koeien in de wei. Dat beeld moest absoluut gekanteld worden om bestaansrecht te houden.' Nu is het onderwerp weidegang volgens Breembroek wel op een erg hoog voetstuk gezet, maar, zo stelt hij: 'De maatschappij had erg grote moeite met de richting waarin de melkveehouderij zich

De melkvee-sector bepaalt het landschap. Maar dat realiseert niet iedere veehouder zich'

bewoog. En juist weidegang maakt de melkveehouderij-sector zichtbaar.'

Breembroek heeft de cijfers paraat en schetst op een kladblaadje de 1,8 miljoen hectare landbouwgrond in Nederland. 'Ongeveer 1,2 miljoen hectare wordt bewerkt door melkveehouders, bijna 1 miljoen daarvan is gras, de rest is vooral mais. De melkveehouderij is daardoor enorm zichtbaar voor de burger. Sterker nog: de melkvee-sector bepaalt het landschap. Maar dat realiseert niet iedere veehouder zich.'

Breembroek stopt even, wipt zijn stoel op twee poten en balanceert gevaarlijk. 'Vlak na de oorlog werd kunstmest geïntroduceerd. Dat had een enorme impact op het landschap, op de biodiversiteit. De samenstelling van het grasland veranderde het landschap en dat is de burger niet ontgaan. Daarom is het belangrijk dat de sector wel meebeweegt met de maatschappij als die een lijn trekt.' En hij vervolgt: 'Ik vind het sterk hoe de zuivelsector nu reageert en stappen zet in verduurzaming.' Breembroek prijst daar

De positieve invloed van coöperaties wordt **soms wel erg gemakkelijk vergeten**

bij de rol van coöperaties. 'We moeten blij zijn dat coöperaties leidend zijn in de zuivelsector. Ze zijn de trend- en prijszetter. Natuurlijk gedragen particuliere organisaties zich hier ook netjes en betalen ze vergelijkbare prijzen. Maar kijk in landen om ons heen wat er gebeurt met de melkprijs wanneer coöperaties een bescheiden rol spelen. Die positieve invloed van coöperaties wordt door sommige veehouders wel erg gemakkelijk vergeten.'

Einde quotering heeft niets opgeleverd

Dat regelgeving de afgelopen decennia steeds vaker een rol speelt in de resultaten op bedrijven is voor Breembroek een gegeven. 'Boeren met werkhanden zijn veranderd in administratief sterke ondernemers. De veehouders die dwars tegen de regelgeving in willen gaan, zijn er steeds minder; er is een nieuwe generatie boeren opgestaan die steeds beter haar weg vindt in de regelgeving.'

De vele regels zijn volgens Breembroek een logisch gevolg van boeren in een land met een hoge bevolkingsdichtheid. Toch staat zijn naam onder een open brief die Flynn in 2017 naar Martijn van Dam, de toenmalige staatssecretaris van Landbouw, stuurde over de steeds wijzigende regelgeving rondom fosfaatwetgeving. Onduidelijkheid is voor veehouders funest. Zonder duidelijkheid kunnen veehouders geen goede, duurzame beslissingen nemen voor de lange termijn, zo was de strekking van de brief.

Breembroek glimlacht. 'O ja, die brief. Het was een van de weinige keren dat we een punt wilden maken richting de politiek. Zeg nu eerlijk: wat heeft het afschaffen van het quotum de sector opgeleverd?' Hij wacht het antwoord niet af. 'Het is pijnlijk dat het zover heeft moeten komen dat we nu weer met fosfaatrechten zitten opgescheept. Want natuurlijk zagen ook wij de dieraantallen in onze boekhoudingen oplopen. We hebben regelmatig overleg gehad met het ministerie, met de RVO en met belangenbehartigers om tendensen te signaleren, maar niemand die opriep tot actie. De belangenbehartigers deden niets, de zuivel niet. Wie als eerste aan de bel zou trekken, zou de gebeten hond zijn geweest. En de overheid deed niets omdat de sector het zelf zou oplossen. Maar dat is dus helemaal misgelopen.'

Gedreven boeren hebben toekomst

De sector zit door de hoge kostprijs van productierechten en grond flink op slot. Toch blijft Breembroek optimistisch. 'Van alle landbouwsectoren heeft de melkveehouderij een heel sterke positie. Grondgebonden landbouw heeft toekomst. En ik zie nog zoveel gedrevenheid onder boeren', zo constateert Breembroek. 'Iemand die boer is, wil boer blijven. Soms tegen hoge prijzen zoals het maken van veel uren en weinig verdienen. Boeren gaan soms wel erg ver. Maar aan de andere kant heeft die drive de Nederlandse melkveesector ook veel gebracht.'

Breembroek voorziet toekomstige bedrijven van 200 koeien, waar dankzij vergaande automatisering de veehouder er ook nog een baan buiten de deur op nahoudt. 'Die 14 miljard kilo melk per jaar, die blijft de sector hier wel produceren. Wel met minder boeren en met meer koeien per bedrijf. Bedrijven krijgen een breder verdienmodel, ze gaan verder verduurzamen. Daar liggen nog wel de nodige uitdagingen. Maar de kansen om echt te ondernemen in de melkveehouderij waren nog nooit zo groot.'